

TEK ESKİ GENEL MÜDÜRÜ GÜLTEKİN TÜRKÖĞLU İLE SÖYLEŞİ

Mustafa ÖZTÜRK
Elektrik Mühendisi
musoz23@hotmail.com

Şakir AYDOĞAN
EMO Ank. Şubesi 23. Dönem YK Başk. Yardımcısı
s.aydogan511@gmail.com

- Sayın Genel Müdürüm, öncelikle bize bu söyleşiyi yapma fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Bizim yaş gruplarındaki meslekdaşlarımız sizleri tanıyor. Genç meslekdaşlarımızın da sizi tanınması için; özgeçminizi kısaca anlatır mısınız?

1933 yılında Uşak 'ta doğdum. 1958 yılında İTÜ Elektrik Fakültesi'nden mezun oldum. Mezun olduktan sonra Etibank Enerji Grubu'nda proje mühendisi olarak göreve başladım. Etibank'ta sırası ile tüm kademelerde görev yaparak 1978 yılında Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkanlığı görevine atandım. 1982 yılında emekli olarak kamu hizmetinden ayrıldım. Çeşitli özel şirketlerde danışman olarak çalıştım. Son olarak Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi'nde Yönetim Kurulu Üyeliği ve bir dönem de Genel Sekreterlik görevi yaptım. 2016 yılında bu görevden de ayrılarak çalışma hayatımı noktaladım. Şimdi emeklilik yaşantımı sürdürüyorum.

-Elektrik Mühendisliğini İTÜ'de okudunuz. Mezuniyetten sonra mühendisliğinizin ilk yıllarından kısaca bahsedebilir misiniz?

Mezun olduğum yıllarda trafo merkezlerini yabancı şirketler yapıyordu. İlk görevim 154/15 kV Akhisar Trafo Merkezi Projesi'nin hazırlanması idi. Ancak bu trafo merkezi için dış yeterli dış kredi olmadığından sadece trafo ile 154 kV kesici getirilebildi, kalan teç-

hizat için elimizdeki eski teçhizatı uyarlayarak kullandık. Akhisar Trafo Merkezi ülkemizde Etibank personeli tarafından yapılan ilk trafo merkezidir. Bu merkezin yapılmasından sonra Etibank ve daha sonra TEK, 154 ve 380 kV tüm trafo merkezi projelendirme hizmetlerini kendisi yapmaya başladı. Enerji nakil hatları evvelce zaten yurt içinde yapıldığından tüm iletim tesisleri tamamen TEK personeli tarafından yapılıyor duruma gelmişti oldu.

Genel Müdürlük döneminizde liyakata ne kadar önem verirdiniz. Genç mühendislerin meslekte iyi yetişmeler için neler yaptınız?

Bizim zamanımızda görevde yükselmek için bilgi, tecrübe dolayısı ile liyakat ön planda gelirdi ve personelin yetişmesi ve gelişmesi için de onları yurt dışına eğitim programlarına gönderirdik. Çok sayıda personel Bureau Reclamation (Amerika), EDF'ye (Fransa) eğitim için gönderilmiştir. Ben de Başmühendislik dönemimde trafo merkezleri projelendirme konusunda ve Daire Başkanlığı dönemimde planlama konusunda kadrolar yetiştirmeye önem verdim, Genel Müdürlük görevim döneminde, Hıranlı HES dördüncü ünitesinin türbin, generatör dâhil tüm elektromekanik teçhizatını TEK Hidrolik santraller daire başkanının gözetim ve koordinasyonunda tamamen yurt içinde kamu ve özel kesim kuruluşlarına imal

ettirmiştim. Böylece bu konularda personelin bilgi ve deneyim kazanmasını sağlamıştım.

Özelleştirme adı altında TEK Genel Müdürlüğü parçalanarak 25-30 Genel Müdürlük oluşturuldu. Enerji sektöründeki hizmetler TEK zamanında nasıldı?

TEK kurulmadan önce elektrik hizmetleri çeşitli kuruluşlar eliyle yürütülüyordu Elektrik sektöründe bütünlüğü sağlamak için 1970 yılında TEK kuruldu. Zamanla dağıtım hizmetleri de bünyeye katılarak sektörde bütünlük sağlandı. Böylece üretim, iletim ve dağıtım hizmetleri arasında planlama dâhil olmak üzere koordinasyon ve de tasarruf sağlanmış oldu.

TEK'in elektrik sektöründen çıkarılmasını nasıl karşılıyorsunuz?

TEK'in elektrik sektöründen çıkarılması nedeniyle sektörde ister istemez bir boşluk oluştu. Elektrik sektöründe görev alan yerli ve özel şirketler kâr etmeyi ön planda tuttuklarından elektrik hizmeti bir kamu hizmeti anlayışı ile değil rant sağlamak için yararlanılan bir hizmet dalı haline geldi. Bunun doğal sonucu olarak da gerek işletme, bakım- onarım gerek yeni tesis ihtiyacını karşılamada fazla masraftan kaçınmak için özel şirketlerin harcama yapmaması, hizmette aksamalar oluşmasına neden oldu.

Son 15 yılda 71 milyar dolar tutarında özelleştirme yapılmıştır. Yapılan bu özelleştirmelerin ülke ekonomisine katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?

Ülke ekonomisinin bugünkü durumu özelleştirmenin bu konuda ne kadar katkısı olduğunu en doğru şekilde göstermektedir. Ekonomik büyüme hızımız 15 yıl öncesi ortalama %7-8 civarında iken bugün %3-4 seviyesine düşmüştür.

Sizin döneminizde imkânlarınız nelerdi, yatırımlar için kaynağı nasıl yaratıyordunuz?

İtiraf etmek gerekir ki bizim dönemimizde finans kaynakları bugünkü kadar bol değildi. Elektrik belediyeler tarafından satıldığından gelirin bir kısmına belediyeler el koyuyordu. Biz de maliyenin bize verdiği ile yetiniyor harcamalarımızda tasarrufa gidiyor, yatırımlarımızı yarattığımız bu tasarrufla yapmaya gayret ediyorduk. Büyük projeler için Dünya Bankası ve Avrupa Yatırım Bankası kredilerinden yararlanıyorduk.

Enterkonnekte sistemde 31 Mart 2015 tarihinde meydana gelen arızada 10 saatlik enerji kesintisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Genel olarak elektrik sistem işletmeciliğinde sistemdeki santraller merkezi otorite olan Yük Dağıtım Merkezi'nin yönetiminde çalışır, bir anza oluştuğunda tüm santraller onun vereceği talimatlara göre hareket etmek zorundadır. Bahis konusu arıza esnasında bu santralardan biri veya bir kaçının Yük Tevzi talimatlarına uymadıkları anlaşılıyor, dolayısı ile sistemde yük atma zamanında gerçekleştirilemediğinden arızanın giderilmesi bu kadar uzun zaman almıştır. Bu olayda teknik kusur yanında her halükarda sistem güvenilirliğinden önce kâr etme güdüsünün ağır basmasının da rol oynadığı söylenebilir.

Meslek hayatınızda unutamadığınız bir anınızı anlatır mısınız?

154/15 kV Akhisar trafo merkezi işletmeye alınırken çalışma arkadaşlarım enerji vermek için şaltere basmayı-trafo merkezi projesini ben gerçekleştirdiğim için-bana bıraktılar. Türkiye'de bu büyüklükte

trafo merkezi yabancılar dışında ilk defa yerli mühendisler tarafından gerçekleştirildiği için herkes heyecan içindeydi tabii, en büyük heyecanı da ben yaşıyordum. Şaltere ilk olarak ben bastım, trafo merkezi hiç bir sorun yaşamadan devreye girdiği an yaşadığım sevinci hiç unutamam.

Genç meslektaşlarımıza tavsiyeleriz nelerdir?

Genç meslektaşlarıma tavsiyem hizmet yaptıkları elektrik sektörünün sosyal ve ekonomik yaşantımızda ne kadar önemli bir yeri olduğunu bilerek ona göre görevlerini büyük bir ciddiyet ve sorumluluk içinde yapmaya özen göstermeleridir. Bu hizmeti yaparken de tüm tüketicilere eşit davranmalıdır. Çünkü elektrik günlük yaşantımızda o kadar yoğun bir şekilde yer almaktadır ki elektriksiz yaşamı düşünmek adeta mümkün değildir. O nedenle elektrik tüm yurttaşların kolayca ulaşabileceği durumda ve satın alabileceği fiyatta olmalıdır. Genç arkadaşlarıma bu amaçlar doğrultusundaki çalışmalarında başarılar diliyorum.

